



Архитектурата на Кратово е карактеристична по типичната старогратска македонска архитектура. Речиси во сите градби се среќава каменот и дрвната конструкција, пересте и плитар. Ваквиот начин на градба им овозможува еластичност и цврстина на градбите, во стилот на старомакедонската архитектура. Стреите и таваните биле украсувани со декоративни штички. Чардаците скоро на секоја куќа се посебно обележје на кратовската куќа. Од самиот чардак зависело и обликувањето на куќата. Вратите на куќите се еден од најубавите и најобработени детали. Тие се среќаваат како еднокрилни или пак двокрилни. Речиси во секоја кратовска куќа се градел амам, односно бања за капење. Како посебна просторија во куќата го среќаваме огништето кое служело за загревање на просториите или за готвење храна.

Мостови

Интезивната комуникација на луѓето во градот Кратово, неминовно придонела за градење мостови на Кратовска и Манцева Река, а со единствена цел да се подобри комуникацијата на градот од левата и десната страна на овие реки. Денес на Кратовска Река се сочувани 4 камени и еден дрвен мост, како и еден бетонски. Сите кратовски мостови се фундирани на карпеста почва. Како главен градежен материјал бил користен каменот од вулканско потекло. Челните сидови и речните крајбрежни столбови кои се директно изложени на ударот на водата, се сидани од тврд тешко распадлив камен, сводовите биле изведувани од делкан камен со ќошиња кои биле мошне прецизно изработени. Оградите на сите мостови се сидани од камен, а одозгора се покриени со плочи. Кратовските мостови преставуваат соодветен израз на градителството во турскиот период кај нас. Во нив се вткаени вековните неимарски искуства на турско – словенското градителство. Тоа се мостови со витка линија, со главен лак, со прецизно изработена архиволата и имаат нагласена декоративна линија. Со обнова на занаетчиството и трговијата во 19 век, во градот се појавила потреба за изградба на нови мостови. Неколку најпознати мостови се подигнати токму во овој период: Радев мост, Радин мост, Гровчанскиот мост, Чаршиски мост, Јокшински мост, Свински мост, Сарајски мост.

Грофчански мост

Се наоѓа меѓу Сарајски мост и Чаршиски мост наизводно поврзувајќи ја Ајдучка чаршија со десниот брег на Кратовска Река. Овој мост е еден од главните комуникациски правци. Мостот е изграден во почетокот на 18 век од кратовската фамилија Грофчански која се доселила од Мала Азија и била доста богата. Должината на мостот изнесува 30, ширината 4, а висината 8 метри

Радин мост

Овој мост се наоѓа на познатата Манцева Река и е подигнат во 1833 година. Мостот е подигнат на две високи кули, од кои едната е висока 28 а другата 29 метри. Сегашниот мост е изграден од познатиот скопски големец Хавзи-паша.

Златкова кула

Оваа кула е изградена во 1365 година. Името го добила според нејзиниот последен сопственик, *Ѓорѓи Златков*. Тој ја купил ова кула од *Асан Ефендија*, според чие име дотогаш се нарекувала. Основата на кулата е правоаголна, изградена е од дебели камени сидови, висока е 5,90 и 6,35 метри. Кулата има три ката, во неа се влегува со помош на подвижни скали. Под самиот праг на вратите се гледаат остатоци од камени греди и проширен сид на којшто се поставувале подвижните скали. На југоисточниот сид се наоѓа длабнатина којашто била бања со санитарен јазол. Кон последниот најгорен кат водат дрвени скали, каде што се влегува преку дрвена врата, која се затвора хоризонтално. Се претпоставува дека оваа кула е една од најстарите кратовски кули.

Еминбегова кула

Оваа кула е висока 12,74 метри, а основата и е правоаголна со ширина од 6,10 метри. Вратата се наоѓа на јужната страна и е изведена од делкан камен. На кулата се забележуваат остатоци од проширувањата на страничните сидови. (може да се даде претпоставка дека оваа кула можеби била споена со друг објект кој подоцна бил срушен. На истиот сид десно од влезот на кулата во вид на рог е издадена пирамида која преставува самостоен објект. Тоа било бања со тоалет. Кулата има три ката. Спратовите се преградени со дрвена конструкција и поплочена со шестоаголни плочи. Дебелината на вратите изнесува 8 см, и се подебели од останатите кули. Тие се отвараат вртејќи се околу дебели оски потпрени во камен жлеб, а горниот крај на вратата е поставен во железни цевки. Скалите се доста стрмни и се дрвени, а само на третиот кат се камени. Третиот кат е висок 6,05 метри со крстест свод и покрив од плочи. Тука има камин, ниша, полици и долапи за покуќнина.

Смиќева кула

Оваа кула е висока 12,74 метри, а основата и е правоаголна со ширина од 6,10 метри. Вратата се наоѓа на јужната страна и е изведена од делкан камен. На кулата се забележуваат остатоци од проширувањата на страничните сидови. (може да се даде претпоставка дека оваа кула можеби била споена со друг објект кој подоцна бил срушен. На истиот сид десно од влезот на кулата во вид на рог е издадена пирамида која преставува самостоен објект. Тоа било бања со тоалет. Кулата има три ката. Спратовите се преградени со дрвена конструкција и поплочена со шестоаголни плочи.

Дебелината на вратите изнесува 8 см, и се подебели од останатите кули. Тие се отвараат вртејќи се околу дебели оски потпрени во камен жлеб, а горниот крај на вратата е поставен во железни цевки. Скалите се доста стрмни и се дрвени, а само на третиот кат се камени. Третиот кат е висок 6,05 метри со крстест свод и покрив од плочи. Тука има камин, ниша, полица и долапи за покуќнина.